

Bakgrunn for vedtak

Gamåga kraftverk

Beiarn kommune i Nordland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Norsk vannkraft AS
Referanse	201002551-40
Dato	28. juni 2017
Notatnummer	KSK-notat 39/2017
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Birgitte M. W. Kjelsberg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Norsk Vannkraft AS søker konsesjon til å utnytte et fall på 243 m i Gamåga til kraftproduksjon. Inntaket er tenkt plassert på 339 moh., mens kraftverket er planlagt 96 moh. Tilløpsrøret skal graves ned på hele strekningen, og blir liggende nedenfor skoggrensen. Utbyggingsstrekningen er på 1400 m. Gamåga kraftverk vil få en installert effekt på 2,0 MW.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 6,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert drøyt 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Beiarn kommune er positive til en utbygging av kraftverket. **Nordland fylkeskommune** kan akseptere en utbygging på visse vilkår. **Fylkesmannen i Nordland** fraråder en konsesjon grunnet samlet belastning på reindrift. **Sametinget** har fremmet innsigelse på grunn av for stor belastning for reindrift. **Saltfjellet reinbeitedistrikt** mener belastningen er stor, men kan akseptere en utbygging gitt visse vilkår, og at ikke alle kraftverkene blir bygget ut. **Miljødirektoratet** mener en utbygging er akseptabel gitt visse vilkår for å sikre anadrom fisk. **FNF Nordland** mener de biologiske verdiene må sikres, men at søknaden ellers er av de minst konfliktfylte i pakken. **Bodø og Omegn turistforening** mener en utbygging i liten grad påvirker friluftslivet og kan akseptere en utbygging. **Nordlandsnett AS** mener det ikke er plass til alle kraftverkene uten betydelige investeringer i overliggende nett. De vurderer å søke fritak fra tilknytningsplikten. **Statens vegvesen region nord** og **Direktoratet for mineralforvaltning** har kun generelle merknader.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket til å ligge noe under snittet for småkraft- og vindkraftprosjekter som har blitt tildelt konsesjon de siste årene. Ved en eventuell konsesjon til tiltaket vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

I vedtaket har NVE lagt vekt på hvordan en utbygging av Gamåga kraftverk vil påvirke reindrifta og biologisk mangfold. Reindrifta har gitt konstruktive innspill til hvilke avbøtende tiltak som er nødvendige i prosjektet. Dette, sammen med den samlede belastningen på reindrifta, har vi tillagt stor vektlagt i våre vurderinger. Inngrep i slåttemarken og gråor-heggeskogen kan etter vårt syn unngås helt med god detaljplanlegging. Bekkekløften og fossesprøytsonen vil få noe redusert verdi som følge av fraføring av vann. NVE mener tiltaket kan avbøtes tilstrekkelig slik at allmenne og private interesser blir godt nok ivaretatt, samtidig som en utbygging vil gi et tilskudd på 6,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Norsk vannkraft AS tillatelse etter

vannressursloven § 8 til bygging av Gamåga kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

NVEs oppsummering av sakene i Beiarn kommune

NVE har foretatt en samlet behandling av fem søknader om tillatelse til bygging av småkraftverk i Beiarn kommune. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for søknadene er angitt i tabellen under.

Søknadene er i disse dokumentene samlet sett referert til under fellesnavnet «Beiarnpakken». Kart som viser sakene som omfattes av Beiarnpakken er vedlagt.

Tre søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk er behandlet samtidig med søknadene om vassdragskonsesjon.

Under behandlingen av søknadene i Beiarn kommune har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant.

KRAFTVERKSNAVN	KSK-NOTAT	PRODUKSJON (OMSØKT GWh)	PRODUKSJON (GITT GWh)	KOSTNAD (Kr/KWh)
<i>Galtåga kraftverk</i>	37/2017	15,6	0	4,8
<i>Savåga kraftverk</i>	38/2017	13,1	0	3,25
<i>Gamåga kraftverk</i>	39/2017	6,7	6,7	3,66
<i>Heståga og Troåga kraftverk</i>	40/2017	9,6	9,0	5,0
<i>Høgforsen kraftverk</i>	41/2017	16,8	0	4,1
<i>Bruforsen kraftverk</i>	42/2017	22,1	0	4,2
<i>Mårberget kraftverk</i>	43/2017	12,1	12,1	3,65
<i>Sum</i>	Alle kraftverkene	96,0	27,8	

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne og private interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

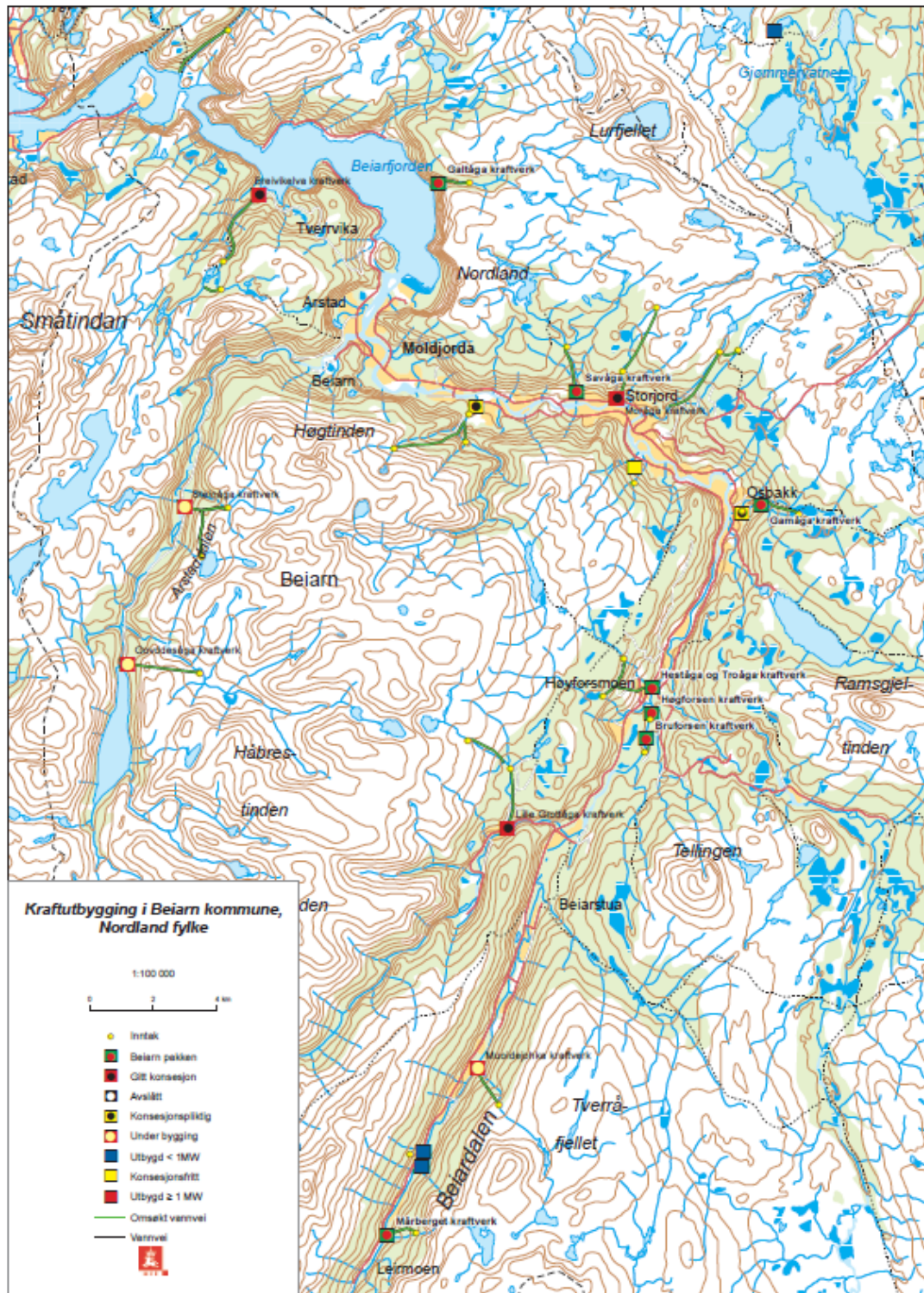
I høringsperioden til småkraftsakene i Beiarnpakken ble det fremmet innsigelse fra Beiarn kommune, Nordland fylkeskommune, Fylkesmannen i Nordland og Sametinget (krav om konsultasjon i tillegg) slik at det samlet foreligger innsigelse fra ett eller flere forhold til alle søknadene. NVE hadde innsigelsesmøte/konsultasjon med Sametinget den 15.2.2017 og konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt den 4.4.2017. De øvrige instansene som fremmet innsigelser har vi ikke funnet grunnlag for å ha møte med, da innsigelsene er imøtekommet gjennom avslag på disse søknadene.

Etter en helhetsvurdering av planene for de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved tre av de omsøkte tiltakene er større enn ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Gamåga, Heståga og Troåga og Mårberget kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Galtåga, Savåga, Høgforsen og Bruforsen kraftverk er større

enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse kraftverkene og konsesjon kan ikke gis.

Samlet vil NVEs vedtak gi 27,8 GWh i ny fornybar energiproduksjon i et middels år. Vi mener dette vil gi et bidrag med ny fornybar energiproduksjon i tillegg til øvrige lokale fordeler.

Oversiktskart småkraftpakke Beiarn

Innhold

Sammendrag	1
Oversiktskart småkraftpakke Beiarn	3
Søknad	5
Høring og distriktsbehandling	8
NVEs vurdering	19
NVEs konklusjon	31
Forholdet til annet lovverk	32
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	34
Øvrige forhold	37
Vedlegg	37

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad datert 19.2.2016:

«Søknad om tillatelse til å utnytte Gamåga i Beiarn kommune til kraftformål gjennom utbygging av Gamåga kraftverk

Regine nr. 161.B4

Blåfall AS¹ ønsker å utnytte en del av fallet i Gamåga og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

-å bygge Gamåga kraftverk, Beiarn kommune, Nordland fylke

2. Etter energiloven om tillatelse til:

-bygging og drift av Gamåga kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

-å drifte høyspentanlegg for nettilknytning

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning.

Det opplyses at grunneiere og utbygger har fallrettigheter og øvrige rettigheter til å gjennomføre prosjektet.»

Gamåga kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	14,3
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	17,34
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	38,3
Middelvannføring	l/s	550
Alminnelig lavvannføring	l/s	55
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	66
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	52
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	339
Avløp	moh.	96
Lengde på berørt elvestrekning	m	1400
Brutto fallhøyde	m	243
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,563
Slukeevne, maks	l/s	1100
Minste driftsvannføring	l/s	50
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	66
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	52
Tilløpsrør, diameter	mm	700
Tilløpsrør, lengde	m	1400
Installert effekt, maks	MW	2,0
Brukstid	timer	3600

¹ Blåfall AS er senere kjøpt opp av Norsk vannkraft AS

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	4,2
Produksjon, årlig middel	GWh	6,7

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	22,8
Utbyggingspris	kr/kWh	3,4

Gamåga kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	2,2
Spenning	kV	6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	2,2
Omsetning	kV/kV	6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	1,2
Nominell spenning	kV	22
		Luftlinje

Om søker

Søker er Norsk vannkraft AS. De har inngått avtale med grunn- og fallrettseiere om bygging av Gamåga kraftverk.

Beskrivelse av området

Tiltaksområdet er lokalisert nordøst i Beiardalen. Elva renner vestover gjennom flere fossestryk og kløftemiljø. Elva er ikke spesielt synlig fra dalen. Flere mindre bekker samløper med Gamåga før den renner ut i Beiarelva. Beiarelva er et nasjonalt laksevassdrag hvor nedre deler av Gamåga har en lakseførende strekning. Flere skogsbilveier er anlagt mellom kraftstasjonsområdet og inntaket. Det går stinett videre fra inntaksområdet til fjellområdene innenfor. Ellers framstår øvre del av området som relativt urørt. Linjetilknytningen er planlagt over innmark og Beiarelva til tilknytningspunkt på vestsiden av elva. Dalsøkket er omkranset av Ramsgjeltinden (1234 moh.) i sør, Stabbursdalsryggen (618 moh.) i øst og Osbakkfjellet (575 moh.) i nord. Hele tiltaksområdet ligger nedenfor tregrensa.

Teknisk plan*Inntak*

Inntaket i Gamåga legges på kote 339. Dammen er planlagt som en betongdam med lengde på 6 m og høyde på 4 m. Neddemmet areal blir 1500 m², med et volum på 3000 m³.

Vannvei

Vannet vil bli ført i et om lag 1400 m langt nedgravd rør, på nordsiden av Gamåga. Anleggsbredden anslås å være på om lag 20 m. Noe sprengning er nødvendig.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen søkes bygd på kote 96, rett nedstrøms fossen, med utløp tilbake til Gamåga. Stasjonen vil få installert en pelton-turbin med effekt på 2,0 MW. Ifølge søknaden vil generatoren få en ytelse på 2,2 MVA og transformatoren får en omsetning på 6/22 kV/kV.

Turbinen vil ha en maksimal slukeevne på 1,1 m³/s. Minste driftsvannføring er oppgitt til 50 l/s.

Nettilknytning

Norsk vannkraft AS søker egen anleggskonsesjon. Tilknytningspunktet er om lag 1,2 km vest for kraftstasjonen til eksisterende 22 kV-linje. Linjen strekkes som luftlinje tvers over Beiarelda. Tverrsnitt på kabelen blir 3x1x150 mm² Al av typen TSLF.

Veier

Eksisterende veier i tiltaksområdet vil bli rustet opp i forbindelse med utbyggingen. Det er behov for om lag 200 m ny vei til kraftstasjonen og om lag 700 m ny vei til inntaket fra eksisterende veier. Anleggsbredde på veiene er forventet å bli mellom 5 til 7 m. Veistandard og bredde reduseres etter endt anleggsperiode.

Arealbruk

Midlertidig arealbruk er beregnet til om lag 46,9 daa. Permanent arealbehov er anslått til 5,1 daa.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet ligger i sin helhet innenfor kommunens LNF-område.

Nasjonale laksevassdrag

Gamåga er en sideelv til Beiarelda som er et nasjonalt laksevassdrag. Utløpet til kraftverket vil ligge om lag 950 m oppstrøms vandringshinder for anadrom fisk.

Andre verneområder

Gåsvatnan landskapsvernområde er lokalisert 1,5 km øst for inntaksområdet. Formålet med vernet er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap. Norges største uregulerte underjordiske elvesystem ligger innenfor verneområdet. Det finnes flere samiske kulturminner der. Området er botanisk viktig med mange kalkkrevende arter. Området er også svært viktig for våtmarksfugl, små- og storvilt og ferskvannsfauna.

Regional plan om små vannkraftverk i Nordland

Tiltaksområdet til Gamåga kraftverk ligger innenfor område med kulturmiljø av stor verdi, fjordlandskap av middels verdi og nær landskaps- og friluftsområder med stor verdi i tillegg til viktige reindriftsområder.

EUs vanndirektiv

Ifølge <http://vann-nett.no> hører Gamåga til under «Lille Gjeddåga bekkefelt», som er antatt å ha god økologisk tilstand med vanntype «middels, moderat kalkrik, klar». Pålitelighetsgraden for vannforekomsten er lav. Ingen målinger er utført i forekomsten. Det er heller ikke vurdert noen miljörisiko for ikke å nå miljømålene innen 2021.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 7.9.2016 sammen med representanter for søkeren, kommunen, fylkesmannen, fylkeskommunen, miljødirektoratet, grunneier og reinbeitedistriktet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar. Etter befaring ble det sendt en egen høring til Sametinget, da disse ved en inkurie var utelatt i ordinær høringsrunde.

NVE har gjennomført innsigelsesmøte/konsultasjon med Sametinget angående Galtåga, Savåga, Gamåga og Mårberget kraftverk den 15.2.2017. I tillegg ble det gjennomført en konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt 4.4.2017 om de samme kraftverkene som nevnt over. Referater er gjengitt lengre bak i dokumentet.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Beiarn kommune vedtok følgende i kommunestyret den 22.6.2016:

«Beiarn kommune gjør sin vurdering ut fra sin rolle som lokal myndighet og samfunnsbygger. Vi vil derfor benytte anledningen her i samlet vurdering til å signalisere klart og tydelig hvilke utbygginger Beiarn kommune ser mulighet til å bidra med mer grønn kraft, selv om det nasjonale laksevassdraget allerede er sterkt påvirket av kraftutbygginger.

Beiarn kommune har kommet frem til følgende samlede vurdering av Beiarpakken her presentert i tabells form:

<i>Kraftverk</i>	<i>Innsigelse/Merknad</i>	<i>Avbøtende tiltak</i>
------------------	---------------------------	-------------------------

(...)

<i>Gamåga</i>	<i>går inn for</i>	<i>ikke nødvendig</i>
---------------	--------------------	-----------------------

(...)

Bakgrunn for samlet vurdering

Flere av søknadene viser til «utbygde kraftverk i nærheten» hvor det gjerne listes opp Nordlandselva, Arstadfossen, Steinåga, Forså, Muoidejohka og Kjeldåga, eller kun et utvalg av disse. Opplagte mangler ved slike oppramsinger er gode kart som viser hvilke vassdrag som nedstrøms er påvirket av eksisterende utbygginger. Svartisen-utbyggingen og utbyggingene i Arstaddalen har store sumvirkninger for Beiarvassdraget. Påvirkningen av kraftutbygginger er spesielt stor negativ konsekvens for sidevassdraget i Arstaddalen.

Beiarvassdraget er et nasjonalt laksevassdrag og Beiarfjorden er en nasjonal laksefjord til utforbi Kjelling. I henhold til «Regional plan om små vannkraftverk i Nordland» skal det «ikke tillates utbygging på lakseførende strekning», «i sideelver i nasjonale laksevassdrag som ikke er lakseførende skal man være restriktiv med å tillate utbygging og det må dokumenteres at gyte og oppvekstforhold ikke påvirkes i vesentlig grad» og «ved utbygging ovenfor vandringshinder skal man være restriktiv med å tillate utbygginger som kan forringe fiskebestander og fiske nedstrøms.»

Beiarn kommune går likevel inn for Gamåga, Mårberget, Galtåga og Savåga kraftverk ettersom de ikke innebærer store negative konsekvenser og fordelene åpenbart er større enn ulempene. Beiarn kommune åpner også for utbygging av Høgforsen og Bruforsen kraftverk hvis de utføres slik at de kan bidra til å utvide den anadrome strekningen i Beiarelva.

(...) Gamåga kraftverk

Beiarn Kommunestyre behandlet i møte 20.06.2016 sak 28/16. Følgende vedtak ble fattet:

Beiarn kommune går inn for at Norsk Vannkraft AS (tidligere Blåfall AS) får bygge ut Gamåga kraftverk slik det er søkt om. Beiarn kommune mener etter en samlet vurdering at fordelene ved omsøkte utbygging er større enn ulempene.»

Fylkesmannen i Nordland skriver i sin uttalelse den 20.6.2016:

«(...) De syv omsøkte kraftverkene er alle innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt. Det er derfor utarbeidet en rapport som vurderer konsekvenser for reindrifta av det enkelte kraftverk, samt kraftverkernes bidrag til den samlede negative påvirkningen av inngrep i reinbeitedistriktet.

Rapporten beskriver på en grei måte reindriftas generelle bruk av områdene som er omfattet av omsøkte kraftverk. Rapporten konkluderer med at sumvirkningen for reinbeitedistriktet ikke endres «dramatisk» med de nye småkraftprosjektene i Beiarnpakken. Fylkesmannen stiller spørsmål om denne konklusjonen er godt nok begrunnet reindriftsfaglig. Dersom alle de 7 kraftverkene blir utbygd, mener Fylkesmannen at det samlet sett kan få store negative konsekvenser for reinbeitedistriktet. For det første vil utbygging av Galtåga medføre inngrep i et større sammenhengende område med lite menneskelig aktivitet. Veibygging som omsøkt i forbindelse med Savåga og Gamåga, kan videre medføre økt aktivitet inn i viktige reinbeiteområder. Utbygging av 7 kraftverk i Beiardalen medfører 7 anleggsperioder som kan trekke seg over mange år. Dette kommer i tillegg til alle andre anleggsperioder som reinbeitedistriktet vil bli utsatt for de kommende årene. Dette omfatter store samferdselsutbygginger (E6 og Tjernfjellet), en rekke kraftverk, hyttebygging, masseuttak mm.

Her er særlig utvinning av Nasa kvartsuttak og Kvitberget dolomittbrudd omfattende inngrep som medfører anleggsaktiviteter som vil pågå i mange tiår. Spesielt vil Fylkesmannen påpeke at da Nasa kvartsutbrudd ble godkjent, er det åpnet for et så stort inngrep at det vil endre det totale grunnlaget for bærekraftig reindrift i Saltfjellet reinbeitedistrikt. Andre geografiske områder i reinbeitedistriktet får større verdi som beite- og driftsområder. Det medfører videre at reinbeitedistriktet er enda mer sårbart for inngrep andre steder, som f.eks. de omsøkte kraftverkene i Beiarn.

(...) Gamåga kraftverk (...) Vurdering (...)

Gamåga, som også går under navnet Lille Gjeddåga, vurderes som et viktig sidevassdrag som fungerer både som gyte- og oppvekstområde for anadrom fisk, og da spesielt for sjørret og

sjørøye. Den berørte strekningen ligger oppstrøms vandringshinder for anadrom fisk. Mølånas samløp med Gamåga oppstrøms vandringshinderet, og at Gamåga i seg selv har brukbart restfelt fra Kjerringbuskfjellområdet i sør, kan forsvare at det ikke stilles krav om omløpsventil i dette tilfellet. Topografien, vannhastighet og tilsynelatende liten begroing på den berørte strekningen taler, sammen med moderat til mindre rik berggrunn, for at bunndyrproduksjonen er forholdsvis beskjedent og at evertebratsamfunnet sannsynligvis består av trivielle arter.

Utbyggingen av kraftverket vil gi redusert vannføring og påvirke fuktighetskrevenne arter, og legge stedvis til rette for endring av vegetasjonen for mer tørketolerante arter. Vi bemerker at slåttemarka ved Forsnes, benevnt som Albertenga, er ansett som viktig, og pr. definisjon utvalgt som naturtype til tross for svak hevd og tegn på gjengroing.

Friluftsliv

Øvre del av rørgaten ligger i et friluftsområde som i hovedsak brukes av lokalbefolkningen. Tiltaket, og da spesielt redusert vannføring i de mange foss- og strykområdene og inntaksdammen, vil forringe opplevelsen av friluftsområdet. Konsekvensene for dette tema vurderes som moderate.

Reindrift

Området brukes store deler av året til reinbeiter. I øvre deler av planområdet kan det også forekomme kalving. Det er gode beiteforhold i området, og det brukes særlig fra senhøsten, vinteren og våren. Snøen tiner tidlig i dette området, og gir gode beiteforhold på senvinteren og våren.

Fylkesmannen fraråder at det blir gitt konsesjon til Gamåga kraftverk som omsøkt. Dette begrunner vi med den samlede belastningen for reinbeitedistriktet i form av både inngrep i reinbeiteområder og mange planlagte anleggsperioder som gir store forstyrrelser for rein og vanskeliggjør bærekraftig reindrift. Det er særlig inntaksområdet, rørgate og kraftlinje som vil få negative konsekvenser for reindriften. Men også oppgradering av dagens traktor- og skogsbilveier og videre ny vei til inntak, vil kunne få negative konsekvenser. Dersom det settes vilkår om at anleggsperioden skal avklares med reinbeitedistriktet, og at ny anleggsvei fjernes og annen vei tilbakeføres til dagens standard, anser vi at Gamåga kraftverk vil få moderate konsekvenser for reindriften.»

Nordland fylkeskommune vedtok følgende i fylkestinget den 6.6.2016:

«(...) 3. Nordland fylkesting anbefaler NVE å gi tillatelse til bygging av Gamåga kraftverk. Fylkestinget forutsetter at naturtypen slåtteeng og flommarkskog ikke blir negativt påvirket av kraftlinja. Anleggsarbeidet må legges utenom våren og forsommeren med hensyn til reinens bruk av området. Utbyggingen må ikke påvirke gyte- og oppvekstområdene i Gamåga.

(...) 8. Dersom det blir gitt tillatelse ett eller flere av de omsøkte kraftverkene, ber fylkestinget om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:

a. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. Kulturminnelovens §§ 3,4, og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet

skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

b. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.

c. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året for å kunne ivareta landskapsopplevelse, naturtyper og arter som er sårbare for endret vannføring.

d. Detaljplanleggingen må påse at rødlistearter og regionalt viktige naturtyper ikke blir skadelidende av tiltaket.

e. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av kraftstasjon og tilhørende infrastruktur.

f. Ved detaljplanlegging av tiltaket må framtidige klimaendringer og mulige konsekvenser (som havnivåstigning) for kraftverket og tilknyttet infrastruktur vurderes.

g. Det må gjennomføres avbøtende tiltak for å begrense de negative konsekvensene for den økologiske tilstanden til vannforekomstene, slik at vedtatt miljømål kan nås.

h. For de kraftverkene som kan berøre anadrom strekning, må det etableres en omløpsventil i tilfelle driftsstans, for å unngå tørrlegging av elvene.

i. Tiltakshavers foreslåtte avbøtende tiltak for hvert enkelt kraftverk må inn i konsesjonsvilkårene.»

I Fylkeskommunens oppsummerende vurdering i saksframlegget skriver de følgende:

«Fylkesrådet ber fylkestinget om å anbefale NVE å gi tillatelse til å bygge Gamåga kraftverk. Kraftverket er vurdert til å ha liten til middels samfunnsnytte. Forutsatt at foreslåtte avbøtende tiltak gjennomføres vil kraftverket føre til akseptabel påvirkning på miljø og arealbruksverdier i området.

Fylkesrådet forutsetter at den utvalgte naturtypen slåtteeng og naturtypen flommarkskog ikke blir negativt påvirket av kraftlinja som er planlagt at skal krysse disse. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring til at verdiene i bekkekløften og fossesprutsonene blir opprettholdt. Området benyttes som beiteområde, og ettersom tiltaket vil medføre mye sprengning må anleggsarbeidet legges utenom våren og forsommeren.

De nederste 200 meterne av Gamåga er lakseførende med gyte- og oppvekstområde for sjørøye og sjørørret og trolig for laks. Vannet tilbakeføres til Gamåga 1 km oppstrøms lakseførende strekning. Fylkesrådet forutsetter at utbyggingen ikke vil påvirke gyte- og oppvekstområdene i Gamåga.»

Sametinget uttaler følgende i sitt brev den 16.11.2016 etter å ha fått tilsendt saken på forsinket høring:

«Sametinget forventer at det i eventuelle konsesjoner inngås klare og forpliktende avtaler med reindrifta om anleggsfase og drift slik at de sikres forutsigbarhet. Det må ikke foregå anleggsdrift omkring kalvingsperioden. Vi er også oppmerksom på at det ikke tilrettelegges for veier og infrastruktur som gir økt ferdsel inn i bruksområdene til reindrifta. Det er viktig at NVE setter klare vilkår om dette ovenfor tiltakshaver i sine konsesjonsvilkår og at dette forventes utført i tett dialog med reindrifta.

Uttalelser fra reinbeitedistriktet

Sametinget har vært i kontakt med den nye lederen for Saltfjellet reinbeitedistrikt, Per Ole Oskal. Han påpeker at det over tid har vært mange utbygginger innenfor deres helårsdistrikt som har rammet dem. Distriktet mener at utbyggingene av Savåga, Galtåga og Gamåga, som ligger på østsiden av Beiardalen, vil være de mest belastende for deres drift. Dette er sentrale bruksområder og kalvingsområder for reindrifta som ikke tåler mer belastning. Utbyggingene av Mårberget vil også kunne berøre nærliggende kalvingsland ifølge distriktet. Anleggsfasen er kritisk for distriktet når det angår alle utbyggingene og de uttaler at på vårparten og utover sommeren (kalvingstid osv.) vil det være utelukket for distriktet med tanke på anleggsdrift.

Distriktets uttalelser samsvarer også i stor grad med Fylkesmannen sine når det angår total belastning, hvilke kraftverk som er mest belastende og anbefalinger om anleggsdrift.

Innsigelse til Savåga, Galtåga, Gamåga og Mårberget kraftverk

Sametinget fremmer på bakgrunn av belastninga for reindrifta innsigelse til Savåga, Galtåga, Gamåga og Mårberget kraftverk.

Sametinget er kritiske til at det tillates svært mange utbygginger som over tid som belaster Saltfjellet som helårsdistrikt og truer deres naturgrunnlag.

Sametinget mener at det også bør vurderes om virkningene av tiltakene for reindriftas driftsgrunnlag oversiger skrankene i FNs konvensjon 27 om sivile og politiske rettigheter. Dette gjelder også for andre og planlagte kraftutbygginger innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt. (...)

Gamåga kraftverk er befart av Sametinget i 2010 uten funn av automatisk freda samiske kulturminner. (...)»

Miljødirektoratet skriver i sin uttalelse den 20.6.2016:

«(...) Miljødirektoratets vurdering

Beiarelva ble opprettet som et av 52 nasjonale laksevassdrag gjennom vedtak av St.prp.nr. 32 (2006-2007) om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og lakseffjorder. Formålet med ordningen er å gi viktige laksebestander i Norge en særlig beskyttelse mot framtidige inngrep. Det er uttalt at situasjonen for villaksen innebærer at leveområdene i vassdragene ikke bør reduseres, men snarere øke i utbredelse. De nasjonale laksevassdragene er underlagt et eget beskyttelsesregime. Av dette regimet framgår at nye vannkraftutbygginger ikke kan gjennomføres dersom de fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen. Summen av endringer av ulike tiltak skal over tid ikke medføre økt, men snarere redusert risiko for villaksen. Alle deler av Beiarvassdraget som er karakterisert som anadrom sone er underlagt beskyttelsesregimet. (...)

Savåga og Gamåga kraftverk

Utløpet av både Savåga og Gamåga kraftverk er planlagt plassert ovenfor anadrom strekning og prosjektene kommer dermed ikke i direkte kontakt med områdene som er omfattet av beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. Samtidig vil eventuelle endringer i driften,

som f.eks. utfall av kraftstasjonen, kunne medføre dropp i vannføringen på anadrom strekning. Dette vil kunne medføre stranding og dødelighet av ungfisk. (...)

Gamåga er beskrevet til å være et viktig sidevassdrag for anadrom fisk. Elfiskeregistreringer utført under utredningene viste at det var både laks, ørret/sjørøt og sjørøye på den anadrome strekningen. Gamåga er med bakgrunn i dette vurdert til stor verdi.

Utløpet fra Gamåga kraftverk er planlagt ca. 1 km oppstrøms den anadrome strekningen. Sweco, som har vært utreder i saken, vurderer at det ikke vil være nødvendig med installasjon av omløpsventil for å unngå uheldige vannføringsdropp på den anadrome strekningen. Dette er begrunnet i avstanden opp til utløpet, at restfeltet er stort og at det vil bli sluppet minstevannføring i vassdraget. Miljødirektoratet registrerer at det mellom kraftverksutløpet og anadrom strekning kommer inn et større sidevassdrag fra nord (Mølnåga) og at det også er et restfelt fra sør av en viss størrelse som kommer inn på minstevannføringsstrekningen. Siden Gamåga skal bygges uten regulering og dermed vil være i drift kun når det naturlige tilsiget er stort nok, er det antatt at den naturlige avrenningen fra restfeltet, sammen med minstevannføringen, vil kunne være nok til å bufre et eventuelt utfall på den anadrome strekningen på en tilstrekkelig måte. Miljødirektoratet er derfor åpen for at ikke det stilles krav til omløpsventil til Gamåga kraftverk, men ser samtidig gjerne at NVE foretar en nøyere vurdering av dette bl.a. opp imot hvor mye Mølnåga bidrar med sammenliknet med driftsvannføringa og minstevannføringa i vassdraget.

Konklusjon

(...) For Gamåga kraftverk, som har utløp om lag 1 km oppstrøms anadrom strekning, vurderes restfeltet, sammen med minstevannføringen, å være tilstrekkelig til at ikke omløpsventil kreves for å ivareta anadrom fisk. Direktoratet ser samtidig gjerne at det gjøres nærmere hydrologiske beregninger for å vurdere dette.»

Statens vegvesen region nord uttaler følgende i sitt brev den 14.6.2016:

«(...) Adkomsten til kraftstasjonen vil være fra fv. 475 ved Osbakk, fartsgrensen ved omsøkt avkjørsel er 80 km/s med siktkrav på 100 meter. Avkjørselen er ikke utformet i henhold til vegnormalens krav. Avkjørselen har ikke tilfredsstillende sikt mot nord. For å kompensere for manglende sikt mot nord må vegetasjon mellom fylkesvegen og adkomstvegen fjernes.

Statens vegvesen ønsker å orientere at dersom det skal graves langs, over, under fylkesvei må det søkes særskilt til vegvesenet om dette. Vi viser til veglovens § 32 med forskrifter. Dersom det skal gjøres inngrep på statens vegvesen sitt eiendomsområde må det også søkes særskilt. Vi viser også til veglovens § 57. Det må søkes særskilt om arbeidsvarsling til Statens vegvesen i god tid før arbeidet starter.»

Direktoratet for mineralforvaltning skriver i sin uttalelse den 24.6.2016:

«(...) Gamåga: berører ikke registrerte mineralske forekomster. (...)»

Nordlandsnett AS skriver i sine uttalelser den 15.6.2016 og 7.2.2017:

«(...) Kort oppsummert er det i dag tre flaskehalser i regionalnettet i Salten. Disse er som følger:

- Kapasitetsbegrensning på linjen Sjona – Langvatn – Svabo i Helgeland Kraft AS (HK) sitt nett*

- Begrenset transformeringskapasitet i Salten Trafo (Statnett)
- Kapasitetsbegrensning på linje Sjønstå – Valljord i NOR [Nordlandsnett] sitt nett

Kapasitetsbegrensningen er av en slik art at NOR vurderer det ikke driftsmessig forsvarlig å ta imot ny produksjon i regionalnettet før disse flaskehalsene er utbedret. Dette gjelder produksjon som får/har fått konsesjon etter den 01.11.2011. (...)

Øvre Beiardalen

Kapasitet på 66 kV radial Hopen – Oldereid – Beiarn

På møte med NVE og utbyggerne i småkraftpakke Beiarn den 23.02.2016 opplyste NOR om at det var 10 MW ledig for ny produksjon på 66 kV radialen Hopen – Oldereid – Beiarn. Videre ble det fra NOR sin side informert om at kapasiteten på radialen skulle sjekkes ut.

Det viser seg at overføringsgrensene som er meldt inn til systemansvarlig og som nettet driftes etter, er noe lavere enn opprinnelig forutsatt. Dette innebærer at det per i dag kun er 6,9 MW ledig på radialen Hopen – Oldereid – Beiarn. Videre er det siden møtet gitt konsesjon til Skredelva kraftverk og positiv innstilling til OED på Rognlia kraftverk. (...) Disse kraftverkene ligger foran kraftverkene i småkraftpakke Beiarn, da de allerede har konsesjon eller en positiv innstilling til OED. I praksis innebærer dette at det per tiden ikke er ledig kapasitet på 66 kV radialen Hopen – Oldereid – Beiarn til kraftverkene i småkraftpakke Beiarn.

En forsterkning av radialen Hopen – Oldereid – Beiarn vil ha høye investeringskostnader og vil i tillegg medføre en ulempe for produksjonen i de eksisterende kraftverkene, da en slik reinvestering vil føre til tapt produksjon pga at linjen må kobles ut for å forsterke linjen. Dersom ingen av tiltakene viser seg å være samfunnsmessig rasjonelle, så vil NOR søke fritak fra tilknytningsplikten for de kraftverkene i øvre Beiardalen som ikke kan mates inn på dagens regionalnett. (...)

Kapasitet i 22 kV distribusjonsnettet

I forbindelse med byggingen av Mouidejohka kraftverk ble radialen LE1 fra Beiarn trafostasjon forsterket i 2013. Radialen har kapasitet til å ta imot en del av den konsesjonssøkte og konsesjonsgitte produksjonen i øvre Beiardalen. (...)

Nedre Beiardalen

(...) NOR har i etterkant av møtet [23.2.2016] engasjert Sweco til å gjøre en samfunnsøkonomisk analyse av Kjelling trafostasjon. Analysen viser at det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge den nye stasjonen, selv om kun Breivikelva blir realisert. På bakgrunn av dette kommer NOR til å søke konsesjon for Kjelling trafostasjon og etablere denne, forutsatt at kraftverkene dekker sin andel av utbyggingskostnadene i distribusjonsnettet gjennom et anleggsbidrag. (...)

Det er ikke kapasitet i 22 kV nettet under den fremtidige Kjelling trafostasjon til å ta imot ny kraftproduksjon. Dette innebærer at nettet må forsterkes for at de nye kraftverkene skal kunne realiseres. (...)»

I Nordlandsnett sitt andre brev viser de til kostnadsanalyser ved ulike konsesjonsscenarier:

«(...) Konklusjon

Som analysene viser, så vil en utbygging av nettet for de nye kraftverkene i de aller fleste scenarioene ikke være samfunnsøkonomisk lønnsomt. På bakgrunn av dette vil NOR høyst sannsynlig søke om fritak fra tilknytningsplikten.

Da hvilke småkraftverk som får konsesjon og bygges ut kan ha avgjørende betydning for om det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge nett for den nye produksjonen, vil NOR avvente endelig beslutning til det er klart hvilke kraftverk som får konsesjon.»

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland skriver i sin uttalelse den 27.6.2016:

«(...) Selv om bekkekløftene og fossesprøytonene er lite utviklet og at det ikke er gjort funn av rødlistearter så er det likevel flere fuktrevende arter i tilknytning til elva. FNF er opptatt av at livsbetingelsene for de vassdragstilknyttete artene ivaretas og at NVE må vektlegge dette i saksbehandlingen.

Når det gjelder friluftsliv viser FNF til høringsuttalelsene fra Bodø og Omegn Turistforening (BOT) v/Beiarn turlag og støtter deres innspill til det omsøkte tiltaket.

FNF vurderer at det omsøkte tiltaket er blant de minst konfliktfylte av de sju søknadene om bygging av småkraftverk i Beiarn. Vi mener en befarung med alle interesser bør kunne gi et tilfredsstillende grunnlag for å fatte et vedtak. (...)»

Bodø og Omegn Turistforening skriver i sin uttalelse den 24.5.2016:

«(...) 1. Gamåga kraftverk

Utbyggingsområdet er til dels preget av inngrep som vegbygging. Det er lokalt turområde og tilførselsområde til mer attraktive turområder høyere opp i fjellet. Utbyggingen synes ikke å påvirke kvaliteten ved området vesentlig, og Gamåga er ikke et karaktervassdrag for dalføret i særlig sterk grad. Utbyggingen kan aksepteres. (...)»

Søker svarer på høringsuttalelsene i sitt brev den 2.8.2016:

Svar til Beiarn kommune og Fylkesmannen i Nordland:

«Det vises til rapporten Utredning Reindrift Beiarn (2016) der det konkluderes med at Gamåga kraftverk får liten negativ konsekvens for reindrift. Fylkesmannens forslag til konsesjonsvilkår er allerede innarbeidet i utbyggingsplanene. Tiltakshaver vil avklare anleggsperioden med reinbeitedistriktet og veien opp til inntaket skal ikke oppgraderes til skogsbilveistandard.»

Svar til Nordland fylkeskommune:

«Det vil i detaljplanleggingen legges vekt på å unngå negative virkninger for slåtteeeng og flommarkskog, tidspunkt for anleggsarbeidene vil avklares med reinbeitedistriktet og utbyggingen vil ikke påvirke gyte- og oppvekstområdene i Gamåga.»

Svar til Statens vegvesen:

«Tiltakshaver vil under detaljplanleggingen og anleggsperioden rette seg etter krav fra Statens vegvesen.»

Resten av høringsuttalelsene er ikke kommentert av søker.

Tilleggsopplysninger

Etter befaring ble det gjennomført innsigelsesmøter/konsultasjoner med både Sametinget og Saltfjellet reinbeitedistrikt.

Referat fra konsultasjonen med Sametinget den 15.2.2017:

«NVE har til behandling småkraftsøknader i Beiarn kommune som berører Saltfjellet reinbeitedistrikt. Sametinget har innsigelse til fire av syv saker. Alle innsigelsene er begrunnet i hensynet til reindrifta. (...)

For alle sakene der NVE gir konsesjon forutsetter Sametinget at det framgår av vilkårene/forslag til vilkår at utbygging skal skje i nær dialog med berørt reinbeitedistrikt for å begrense ulempene for reindrifta.

Generelt sett er Sametinget av den oppfatning at samlet belastning må bli tillagt stor vekt i disse sakene, da Saltfjellet reinbeitedistrikt er svært presset med tanke på arealinngrep.

(...) Sametinget, i samråd med leder av Saltfjellet reinbeitedistrikt, mener de fire søknadene det er fremmet innsigelse til berører sentrale bruksområder og kalvingsområder for reindrifta. De mener distriktet ikke tåler mer belastning i området. Sametinget viser derfor til at NVE må vurdere om virkningene av tiltakene for reindriftras driftsgrunnlag overskrider skrankene i FNs konvensjon 27 om sivile og politiske rettigheter

Kommentarer om de enkelte sakene:

Mårberget kraftverk

Sametinget og reinbeitedistriktet er usikker på hvordan prosjektet vil påvirke reindriften. De anser foreløpig dette prosjektet som det minst konfliktfylte av de fire sakene de har fremmet innsigelse på. Innsigelsen er i stor grad bygget på føre-var-prinsippet. Reinbeitedistriktet var ikke med på denne befaringen.

NVEs foreløpige oppfatning er at dette prosjektet lar seg avbøte, og at det er det minst konfliktfylte av disse fire sakene med tanke på reindrifta.

Gamåga kraftverk

Reinbeitedistriktet var med på befaringen. De påpekte at kalvingsområdene lå lenger innover i dalføret, men at reinen kunne beite i inntaksområdet.

NVEs foreløpige oppfatning er at dette prosjektet er mindre konfliktfylt enn Savåga og Galtåga når man ser på summen av alle allmenne interesser i området. NVE anerkjenner utfordringene for reindrifta i anleggsperioden. Påvirkning på reindrift vil være et viktig tema å vurdere i dette prosjektet.

Savåga kraftverk

Reinbeitedistriktet var ikke med på befaringen. De snakket om tiltaket på Galtåga-befaringen. Der uttrykte de bekymring for utbygging av Savåga kraftverk, spesielt overføringene som ligger langt innover mot kalvingsområdene og flyttleia i området. NVEs foreløpige oppfatning er at dette prosjektet er mer konfliktfylt enn Mårberget og Gamåga, spesielt fordi det er større

områder som blir berørt av overføringene, og at dette ligger lenger inn i reindrifsområdene og også lenger inn enn hva som er lagt til grunn i reindriftrapporten. NVE anser påvirkning på reindrift som et sentralt tema i denne saken. I tillegg er det utfordringer med andre allmenne interesser i dette prosjektet.

Galtåga kraftverk

Reinbeitedistriktet var med på befaringen. De uttrykte at dette prosjektet var det mest konfliktfylte prosjektet for dem, av alle søknadene i småkraftpakke Beiarn, fordi det blir tidlig bart i området, det er lite forstyrrelser fra mennesker, samt at dette er et viktig kalvingsområde. NVEs foreløpige oppfatning er at dette er det mest konfliktfylte prosjektet for reinbeitedistriktet, både fordi det ligger i et svært skjermet område med lite menneskelig forstyrrelser som reinen bruker som kalvingsland. NVE anser påvirkning på reindriften som et av de sentrale utfordringene i denne saken. I tillegg er det utfordringer med andre allmenne interesser i dette prosjektet. (...)

Sametinget oppsummerte til slutt følgende punkter:

- *Generelt sett pekte Sametinget på viktigheten av at samlet belastning blir vurdert. Både eksisterende og planlagte prosjekter/utbygginger, også det som ikke angår kraftutbygging, som berører reinbeitedistriktet må være med i vurderingen.*
- *Sametinget legger til grunn en føre-var-holdning i sakene i Beiarn fordi Saltfjellet reinbeitedistrikt allerede er utsatt for stor belastning fra ulike tiltak i området.*
- *Sametinget krever at om det gis konsesjon må det inn vilkår i konsesjonen om krav til dialog med reinbeitedistriktet som bidrar til at distriktet kan være med og påvirke detaljplanleggingen av kraftverkene. Sametinget krever at NVE vurderer de folkerettslige forpliktelsene på selvstendig grunnlag for å se at tålegrensen for reinbeitedistriktet ikke er overskredet om konsesjon gis.*
- *Sametinget ber NVE kontakte Saltfjellet reinbeitedistrikt for å høre om de ønsker konsultasjon. Dette gjelder for alle kraftverkene med tanke på konsesjonsbetingelser og for å få et helhetlig bilde av hvilke kraftverk som er mest belastende for de. Det bør også opplyses om endringer av søknadene i forbindelse med konsultasjonen. Slik som Mårberget kraftverk, hvor inntaket er løftet nærmere opp mot områdene reindriften bruker.*

Sametinget opprettholder innsigelsene til Gamåga, Savåga og Galtåga og Mårberget kraftverk på grunn av sumvirkninger for reindriften. Men kan vurdere å trekke innsigelsen til Mårberget siden dette tiltaket ser ut til å være minst belastende slik saken nå foreligger.»

Referat fra konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt den 4.4.2017:

«NVE har til behandling småkraftsøknader i Beiarn kommune. Saltfjellet reinbeitedistrikt ønsket konsultasjon om de sakene Sametinget hadde fremmet innsigelse til: Mårberget, Gamåga, Savåga og Galtåga kraftverk. (...)

Kommentarer om de enkelte sakene:

Mårberget kraftverk

Ved inntaksområdet og i øvre deler av rørgatetraseen nedenfor påhugget er områder med godt beite både høst og vinter. Oppsamling av reinen skjer også i dette området. Rett oppstrøms inntaket er et naturlig sted for reinen å trekke over.

Distriktet er generelt redd for støy i sårbare perioder under anleggsvirksomheten, men også økt bruk av snøscooter på anleggsveiene opp mot påhugget i driftsfasen. De mener inngrepene i prosjektet er omfattende. Arbeider ved inntaket er mest kritisk vår og senhøst/vinter.

Gamåga kraftverk

Øvre del av tiltaksområdet er viktig på grunn av større områder med glissen skog, slak helling i terrenget, fort bart om våren og tidlig grønt. Området er i dag kun brukt av lokalbefolkningen. Det er kun noen få hytter i området. I anleggsperioden kan det bli problemer med reinokser som trækker rundt på jordene. Dette virker konfliktskapende for jordbruks- og storfebønder.

Savåga kraftverk

Øvre deler av Savåga er et område som er flatt og oversiktlig. Distriktet har eksempler på at reinen har oppholdt seg i området i opp mot 2 måneder. I 2016 kom flokken rundt 1.5, med kalvemerking 25.6. Tiltaksområdet brukes også som et oppsamlingsområde.

Generelt er det lite motorisert ferdsel når snøscootersesongen er over om lag i midten av april. Da overtar reindriften området. Distriktet er bekymret for elvestrekningene som vil få økt vannføring. I dag er det «faste» områder med snøbroer som reinen bruker for å krysse elvene. Hvordan overgangene vil bli med økt vannføring er de mer usikre på. Spesielt det nederste friløpet som vil få størst økning i vannføringen er i et område hvor reinen normalt passerer elva (trekklei). Oppgradering av vei vil kunne påvirke beiteland. Området fra hovedinntaksdam og ned til kraftstasjonen er mindre viktig enn de øvre områdene.

Galtåga kraftverk

Tiltaksområdet ligger i et svært uberørt område. Dette regnes som et friområde for reinen. Bruken av området hindrer potensiell konflikt med bønder i Beiardalen om reinen ikke får bruke området slik de gjør det i dag. Det finnes i dag få veier i området, få beboere og man må ha båt for å komme over til tiltaksområdet. Nedre del av tiltaket er uproblematisk.

Konkrete forslag til det enkelte prosjekt:

*Distriktet kan akseptere en utbygging av **Mårberget kraftverk** om anleggstiden tilpasses slik reindriftsrapporten antyder det. Det vil si en generell byggeforbudsperiode fra 15.4 til 15.7. Perioden kan avklares/justeres nærmere ut ifra de klimatiske forholdene i byggeåret, og om dette gjelder hele eller deler av tiltaksområdet avklares også med reinbeitedistriktet.*

*Inntaksområdet til **Gamåga kraftverk** må presiseres om reinbeitedistriktet skal kunne akseptere denne utbyggingen. Det er avgjørende at områder oppstrøms den lille fossen i bakkant av inntaksdammen (se flyfoto nederst) ikke får et permanent vannspeil. Om inntaket senkes tilstrekkelig slik at områdene ovenfor den lille fossen ikke påvirkes, så kan reinbeitedistriktet akseptere en utbygging.*

Bergene rundt inntaksområde nedstrøms inntaksdam er viktig for reinen. Det er viktig at området arronderes godt etter endt anleggsarbeid og at anleggsvei opp til inntaket reduseres til en ATV-vei med bom. Anleggstid som for Mårberget kraftverk, med god dialog med når og hvor det er greit å arbeide i sårbare perioder.

*Reinbeitedistriktet er imot overføringene til **Savåga kraftverk**. De synes tiltaket er akseptabelt om man kun bygger fra hovedinntaket og ned. Det er mye rein i tiltaksområdet utenom kraftstasjonen. Anleggstid må avklares i god dialog med distriktet med når og hvor det er greit å arbeide i sårbare perioder.*

*Om inntaksdammen til **Galtåga kraftverk** flyttes om lag 100 m lengre ned enn den er plassert i dag kan de akseptere en utbygging av prosjektet. Jo lenger inn inntaksdammen er og hvor langt inn vannspeilet rekker er de mest kritiske punktene ved prosjektet. Anleggstid må avklares i god dialog med distriktet med når og hvor det er greit å arbeide i sårbare perioder.*

Saltfjellet reinbeitedistrikt ønsker ikke å rangere prosjektene eller si noe om hvem som bør eller ikke bør gis konsesjon. De merker seg at Galtåga, Savåga og Gamåga kraftverk ligger svært tett. Samlet belastning bør vurderes spesielt for disse tre prosjektene. Mårberget kraftverk berører også en del av de samme reindriftsfaglige verdiene og bør også vurderes i forhold til samla belastning for Saltfjellet reinbeitedistrikt. (...)»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 14,3 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 550 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,4 %, og nedbørfeltet har en breandel på 0 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og vårflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren og på sensommeren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 66 og 52 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 55 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 1,1 m³/s og minste driftsvannføring 50 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 66 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 52 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 61,8 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 200 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 66 l/s i perioden 1-5. til 30.9. og 52 l/s resten av året, vil dette gi en restvannføring på omtrent 209 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 61 dager i et middels vått år. I 68 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 200 l/s ved kraftstasjonen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Gamåga kraftverk til omtrent 6,7 GWh fordelt på 2,5 GWh vinterproduksjon og 4,2 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 22,8 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 3,66 kr/kWh, justert opp til kostnadsnivå 1.1.2016.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,31 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,26-0,36). Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket til å være noe under snittet i forhold til andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 1. kvartal 2016, men som ikke er bygget. Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert fire ulike naturtyper etter DNs håndbok 13 som kan bli berørt ved en eventuell utbygging av Gamåga kraftverk. Naturtypene som er registrert er en bekkekløft, fossesprøytsone, gråor-heggeskog og slåttemark.

Slåttemark (EN) er arealer som blir regelmessig slått. De kan ofte være overflatedyrket, men aldri oppdyrket eller tilsådd i senere tid, ei heller gjødslet. Felles for naturtypen er at de blir slått seint i sesongen.² Slåttemarkene kan bli høst- eller vårbeitet. Naturtypen kan både være åpen, eller tresatt. I dag regnes naturtypen som en utvalgt naturtype. I handlingsplanen trekkes det fram at de er svært artsrike og er en sterkt truet naturtype som vil gro igjen uten aktive skjøtselstiltak. Hovedmålet er å ta vare på de biologiske verdiene i både A- og B-verdilokaliteter. Slåttemark er bl.a. viktig for mange insektsarter hvor flere viktige pollinerende arter som sommerfugl, bier og humler. Naturtypen bidrar derfor til å opprettholde en genbank av lokaltilpassede engplanter. Om disse går tapt mister vi også viktig avlsmateriale for utvikling av nye plantesorter som kanskje kan være resistente mot sykdommer eller kunne tåle klimaendringene bedre.³ Det ble registrert 241 A-lokaliteter og 612 B-lokaliteter i landet i 2008.

Slåttemarken Altbertenga ved Gamåga kraftverk fikk en B-verdi under kartleggingen av naturtypen i 1990. Verdisettingen ble begrunnet med at området holdes svakt i hevd. Naturtypen er en åpen slettemark omkranset med oreskog. Den flate delen av enga har vært slått jevnlig av grunneier. Den bratte delen av enga slås ikke og er i dag gjengrodd av lauvkratt. Lokaliteten vil kun bli påvirket ved linjetilknytningen av kraftverket.

NVE vurderer en eventuell luftlinjetilknytning i prosjektet til å ha en beskjeden påvirkning av naturtypen, gitt at mastepunktene ikke settes innenfor den avgrensede slåttemarka. Ved en eventuell konsesjon vil det settes vilkår som hindrer eventuell forringelse av naturtypen. Dette kan være krav om

² <http://www.miljostatus.no/slattemark>

³ [http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/95/DN_handlingsplan_2009-6_net%20\(2\).pdf](http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/95/DN_handlingsplan_2009-6_net%20(2).pdf)

kun linjetilknytning som luftlinje, bestemte steder mastepunktene ikke kan settes og at slåttemarka ikke skal brukes som riggområder om konsesjon gis. Vi mener utbyggingen ikke vil forringe naturtypen nevneverdig. NVE anser mulighetene for tilstrekkelig avbøtende tiltak som gode. Vi har derfor ikke lagt avgjørende vekt på berøring av en utvalgt naturtype i forbindelse med konsesjonsspørsmålet.

Gråor-heggeskog er en naturtype der gråor, dunbjørk, hegg, selje, svartor og svartvier er viktige treslag. Naturtypen finnes på fuktig, næringsrik jord i dalbunner langs elver, i raviner, i leirområder og på rasmark. Naturtypen er bestemt som vegetasjonstype flommarkskog. Flommarkskoger med gråor finnes i dalbunner i tilknytning til elver som oversvømmer skogen i flomperioder. De er preget av slamavsetning og generelt høyt grunnvannsnivå med store vekslinger i vannstand gjennom året. Det næringsrike og fuktige miljøet i vegetasjonstypen gir grunnlag for høy biologisk produksjon og stort artsmangfold og kan være et spesielt viktig leveområde for fugl. Truslene mot naturtypen er vassdragsreguleringer, forbygninger og hogst av kantvegetasjon. I rødliste for naturtyper (2011) betegnes naturtypen flommarkskog (gråor-heggeskog) som livskraftig.

I Naturbase har naturtypen fått B-verdi. Dette begrunnes med stor andel død ved, samt strø fra flomtransport. Gråor-heggeskogen i tilknytning til Gamåga kraftverk ligger på vestsiden av Beiarelva og vil kun bli påvirket ved linjetilknytningen av kraftverket. Lokaliteten vil ikke bli fraført vann, men kan bli utsatt for hogst ved plassering av mastepunkter for luftlinjen. NVE mener at dersom eventuelle mastefester plasseres med omhu, vil påvirkningen av linjen være beskjeden.

En **bekkekløft** er en V-dal eller et gjel som går ned i fast fjell. Utforming og størrelse kan variere betraktelig, men ofte renner det en bekk eller elv gjennom den. Norge har et internasjonalt ansvar for bekkekløfter, fordi naturtypen forekommer mest her til lands. Grunnen til at naturtypen er viktig er at den er leveområde for en rekke spesialiserte arter av planter, sopp og dyr. Trange daler og gjel har lite direkte solinnstråling og miljøet blir mer fuktig enn området rundt. Truslene mot naturtypen er alle inngrep som gjør det lysere og tørrere i kløfta. Naturtypen regnes som livskraftig i rødliste for naturtyper (2011).

I perioden 2007 til 2010 ble det gjennomført undersøkelser av 625 bekkekløfter i 14 fylker på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet). Åtte av disse lå i Beiarn kommune. Bekkekløftene ble gitt karakter 0 (uten registrerte verdier) til 6 (nasjonalt verdifulle og svært viktige). Innenfor bekkekløftområdene ble kjerneområder/naturtypelokaliteter skilt ut og verdsatt etter en tredelt skala: nasjonal (A), regional (B) og lokal (C) verdi.

Bekkekløften i Gamåga ble ikke undersøkt i forbindelse med bekkekløftprosjektet. Den ble kartlagt som en del av den biologiske kartleggingen for småkraftsøknadene. Naturtypen ble ikke avgrenset, men ble beskrevet å ha C-verdi. Hovedbegrunnelsen for verdisettingen er manglende funn av rødlistearter. Bekkekløften er grunn og har relativt liten utstrekning. Noen fuktkrevende arter ble registrert. Ytterligere reduksjon av vannføringen i bekkekløften vil medføre at verdiene av naturtypen forringes, men gitt en relativt lav verdi i utgangspunktet, er ikke dette tillagt vesentlig vekt.

Fossesprøytoner med fosseberg eller fosse-eng oppstår i kantsoner ved fosser som har en så høy vannføring eller så stort fall at det dannes et stabilt fuktig miljø for vegetasjon. Sonen kan gi grunnlag for mosevegetasjon på stein og berg (fosseberg) eller for rikere plantesamfunn med gress og urter (fosse-eng) der hvor det er etablert et jordsmonn. Det er kun et fåtall arter som er vist å være direkte tilknyttet naturtypen. Det har sammenheng med at naturtypen er særegen for Norge, og kun et fåtall arter er bare hjemmehørende her i landet (endemiske for Norge). Fossesprøytoner er sjeldne og knyttet til de litt større fossene. Truslene mot naturtypen er først og fremst fraføring av vann som

resultat av kraftutbygging. Naturtypen fosseberg og fosse-eng (fossesprøytsone) er rødlistet til nær truet (NT) i Rødliste for naturtyper 2011.

Fossesprøytsonen ble i forbindelse med den biologiske kartleggingen ikke avgrenset, men gitt en C-verdi. Hovedbegrunnelsen for verdisettingen er manglende funn av rødlistearter. Fossesprøytsonen ligger relativt åpent til og tørker ut med jevne mellomrom. Fosseengen er derfor ikke spesielt godt utviklet. Ytterligere reduksjon av vannføringen i bekkekløften og fossesprutsonen vil medføre at verdien av naturtypen forringes, men gitt en relativt lav verdi i utgangspunktet, er ikke dette tillagt vesentlig vekt.

Arter

Sandsvale er en trekkfugl som finnes over hele landet. Den graver ut reirganger i elvekanter, veiskjæringer og sandtak. Arten har hatt en generell nedgang i hele Skandinavia. Det antas at arten i beskjeden grad vil bli påvirket ved en eventuell linjetilknytning av Gamåga kraftverk i området.

Gaupe og jerv streifer i influensområdet fra tid til annen. Begge artene bruker store arealer. Det er ikke forventet at kraftverket vil være særlig forstyrrende for artene utover anleggsperioden. NVE legger liten vekt på hensynet til disse store rovdyrene i vurderingene av Gamåga kraftverk.

Gamåga renner ut i Beiarelda, som er et nasjonalt laksevassdrag. Kraftstasjonen vil ha utløp om lag en km oppstrøms vandringshinder for anadrom fisk. Miljødirektoratet har bedt NVE vurdere om tilsigte fra sideelvene nedstrøms foreslått kraftverk er tilstrekkelig til at det ikke er nødvendig å installere omløpsventil i kraftverket. Ut ifra våre beregninger vil sideelvene bidra med om lag 30 % av vannføringen nedstrøms kraftverket. Med en maksimal slukeevne på 200 % vil vannføringen i elva kunne reduseres kraftig ved eventuelle utfall i perioder med produksjon uten annet overløp over dammen enn minstevannføringsslipet. NVE vurderer det derfor som nødvendig med installasjon av omløpsventil i kraftverket. NVE vurderer at det minimum må installeres en omløpsventil på 30 % av maksimal slukeevne, om det gis konsesjon til tiltaket. Gitt avbøtende tiltak er påvirkning på anadrom fisk og annen fauna akseptable.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Gamåga kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart april 2017. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

De omsøkte prosjektene i Beiarnpakken vil kunne berøre 18 naturtypelokaliteter som er viktige etter DNs håndbok 13:

Kraftverk	Naturtype	Truetkategori	Verdisetting
Galtåga	Sørvendte berg og rasmarker		B

	Bekkekløft og bergvegg		C
	Bjørkeskog med høgstauder		C
	Sørvendte berg og rasmark		C
Savåga	Gammel løvskog*		C
	Bekkekløft og bergvegg		A
	Bekkekløft og bergvegg		B
	Bjørkeskog med høgstauder*		B
	Gammel løvskog*		C
Gamåga	Slåttemark*	EN	B
	Gråor-heggeskog		B
	Bekkekløft og bergvegg		C
	Fossesprøytsone	NT	C
Mårberget	-		
Heståga og Troåga	Slåttemark*	EN	C
	Bekkekløft og bergvegg		C
	Fossesprøytsone	NT	C
	Bjørkeskog med høgstauder*		C
	Gammel lauvskog*		C
Høgforsen	-		
Bruforsen	-		

*Utvalgt naturtype.

I tilknytning til Høgforsen, Bruforsen og Heståga og Troåga kraftverk berøres også anadrom strekning i det nasjonale laksevassdraget i Beiarelva. Alle kraftverk vil berøre naturtypen elveløp som er rødlistet *nær truet*.

I Beiarnpakken er følgende rødlistede arter registrert i influensområdet til kraftverkene:

Kraftverk	Art	Rødlistekategori
Galtåga	Jerv	EN
	Gaupe	EN
	Lirype	NT
	Olivenlav	NT
Savåga	Fjellbakkesøte	NT
	Kalklok	NT
Gamåga	Sandsvale	NT
	Jerv	EN
	Gaupe	EN
Mårberget	Bjørn	EN
	Jerv	EN
	Gaupe	EN
	Vanlig sotbeger	NT
	Bakkeløk	NT
Heståga og Troåga	Bakkesøte	NT
	Jerv	EN
	Gaupe	EN
	Oter	VU
	Lirype	NT

Bruforsen	Rovfugl u. off.	NT
	Rovfugl u. off	NT
	Gaupe	EN
	Oter	VU
	Jerv	EN
Høgforsen	Rovfugl u. off	NT
	Gaupe	EN
	Oter	VU
	Jerv	EN

For påviste naturtyper og rødlistearter viser vi til tabellene ovenfor. Tiltakenes virkning på hver enkelt forekomst er diskutert i kapitlene «*Naturtyper*» og «*Arter*» i hvert enkelt vedtak. NVE mener påvirkningen på naturtyper og rødlistearter vil være akseptabel, gitt de avbøtende tiltak og tilpasningene gjort i de prosjektene som får konsesjon. Etter NVEs mening vil ingen av kraftverkene som får konsesjon i Beiarnpakka være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper eller økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har i vedtaket vurdert sakene i Beiarnpakka sin påvirkning på viktige og prioriterte naturtyper og rødlistede arter opp mot eksisterende påvirkninger i regionen. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men tillegges vekt i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

NVE har også sett påvirkningen fra Gamåga kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. I Beiarn kommune ligger de allerede utbygd kraftverkene Govddesåga, Steinåga, Arstadfossen, Nordlandselva, Muoidejohka og Kjeldåga kraftverk. Det er gitt konsesjon til Brevikelva kraftverk, som ikke er utbygd. I tillegg behandler vi nå syv småkraftsøknader, hvor alle utenom en ligger i tilknytning til Beiardalen. NVE mener Gamåga kraftverks eventuelle innvirkning på den samlede belastningen på vassdragsnaturen i området er begrenset. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Det er funnet én prioritert naturtype, slåttemark (EN), som vil kunne bli påvirket ved en eventuell utbygging i Beiarnpakka. Verdien av naturtypen er diskutert i kapittelet «*Naturtyper*». Naturtypen slåttemark ligger i nærheten av Gamåga kraftverk. Det er linjetilknytningen som vil kunne påvirke forekomsten. Naturtypen er vurdert opp mot §§ 52 og 53 i naturmangfoldloven, §§ 3-1 og 4 i forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven (2011) og i «*Handlingsplan for slåttemark*» DN rapport 2009-6.

Reindrift

I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk blir tap, oppstyking og redusert bruk av beiteland på grunn av arealinngrep og annen menneskelig aktivitet trukket fram som en av de største utfordringene for reindriftsnæringen i dag. Den samlede effekten av en rekke mindre inngrep og forstyrrende aktiviteter innenfor reinbeiteområder er ofte langt større enn effekten av de enkelte inngrep (OED, 2007).

Alle de sju søknadene i Beiarn kommune berører Saltfjellet reinbeitedistrikt. Distriktet strekker seg fra Saltfjorden og Skjerstadfjorden i nord, Saltdalen, Junkerdalen og svenskegrensen i øst til Dunderlandsdalen og Virvassdalen i sør. De ligger helt eller delvis innenfor Beiarn, Gildeskål, Saltdal, Rana, Bodø og Meløy kommuner. Oversiktskart over distriktet vises nedenfor på figur 2 (om samlet belastning på Saltfjellet reinbeitedistrikt).

Saltfjellet reinbeitedistrikt består av syv siidaer. Distriktet hadde beiterettigheter i Sverige vinterstid fram til 2005, da reinbeitekonvensjonen opphørte. Flokkene beiter nå enten helt vest eller helt øst vinterstid. Vinterbeitene regnes som en minimumsfaktor for distriktet.

I forbindelse med konsesjonsbehandlingen av småkraftsøknadene i Beiarn satte NVE krav om utarbeidelse av en felles reindriftsrapport for alle søknadene i pakken. Sweco AS leverte en endelig rapport den 15.2.2016. Rapporten ble sendt på høring sammen med søknadene. Den oppsummerer hvordan de ulike prosjektene påvirker reindriftsnæringen. Både Fylkesmannen i Nordland og Sametinget er kritiske til konklusjonene i rapporten og mener den ikke er godt nok reindriftsfaglig begrunnet.

Fylkesmannen i Nordland har fremmet innsigelse til Galtåga og Savåga kraftverk. I tillegg har de gitt en betinget fraråding av Gamåga kraftverk grunnet stor belastning på reindrifta. Sametinget har på bakgrunn av Fylkesmannens høringsuttalelse og samtaler med reinbeitedistriktet fremmet innsigelse til Galtåga, Savåga, Gamåga og Mårberget kraftverk. De mener totalbelastningen for reindrifta er stort og at NVE, sitat Sametingets høringsuttalelse:

«(...) bør vurdere om virkningene av tiltakene for reindriftras driftsgrunnlag overstiger skrankene i FNs konvensjon 27 om sivile og politiske rettigheter. (...)»

NVE har konsultert både Sametinget og Saltfjellet reinbeitedistrikt, etter befarung, om alle de fire nevnte kraftverkene.

Saltfjellet reinbeitedistrikt viser til følgende potensielle konfliktområder med reindriftsnæringen: Områdene lokalisert på nord og østsiden av Beiarelva ligger alle i eller i nærheten av tidlige vårbeiter eller kalvingsområder. Flere av stedene blir det tidlig bart og grønt. Kalvetunge simler og simler med nyfødte kalver er ekstra vare for forstyrrelser. Om det skal gis konsesjon krever de at søker går i dialog med reinbeitedistriktet om hvor og når det er greit med anleggsvirksomhet. Inntaksområdene og vei inn til inntaket har også konfliktpotensial. Plassering av inntak, neddemmet areal og restriksjoner med bruk av anleggsveier er viktige tema å avklare.

Alle prosjektene i Beiarnpakka berører Saltfjellet reinbeitedistrikt i større eller mindre grad. Se tabell 1 nedenfor.

Tabell 1: Beiteland I og flyttvei er markert mørkeblå, beiteland II er farget lyseblå, mens hvit betyr at verdiene ikke berøres. Siste kolonne summerer opp hvordan allerede konsesjonsgitte kraftverk eller positive innstillinger til OED berører de samme verdiene som berøres av Beiarnpakka.

Beiteland / flyttvei	Galtåga	Savåga	Gamåga	Mårberg.	Hest.-Tro.	Høgf.	Bruf.	Gitt konsesjon
Vår								2 / 4 / 6
Sommer								1 / 7 / 4
Høst								0 / 0 / 12
Høst-vinter								0 / 6 / 6
Vinter								4 / 7 / 1
Flyttvei								1 / - / 11
Verdi	Stor	Stor	Stor	Stor	Liten	Liten	Middels	

Ut ifra tabell 1 framgår det at alle typer årstidsbeiter blir berørt av småkraftsøknadene i Beiarn. Spesielt Galtåga og Savåga har områder som kan brukes hele året, selv om vår og tidlig sommer er de viktigste tidspunktene for reinbeitedistriktet. Vårbeite I og kalvingslandet som blir berørt av disse to prosjektene ligger i et område som generelt både er lite utbygd og med lite menneskelig ferdsel. Galtåga og Savåga ligger i tillegg i nærheten av en flyttvei. Gamåga ligger litt mer midt i mellom to sentrale kalvingsområder, og blir også brukt i kalvingsperioden. Både Galtåga, Savåga og Gamåga er områder som blir tidlig bart og tidlig grønt. Derfor er områdene spesielt godt egnet i kalvings- og pregingsperioden. Mårberget ligger i et område som er et viktig sommer- og høstbeite. Bruforsen ligger i ytterkanten av et viktig sommerbeite I land i dalbunnen av Beiardalen, mens inntaksdammen kan få et vannspeil som strekker seg bort mot en trekkei reinen benytter for å krysse Beiarelva.

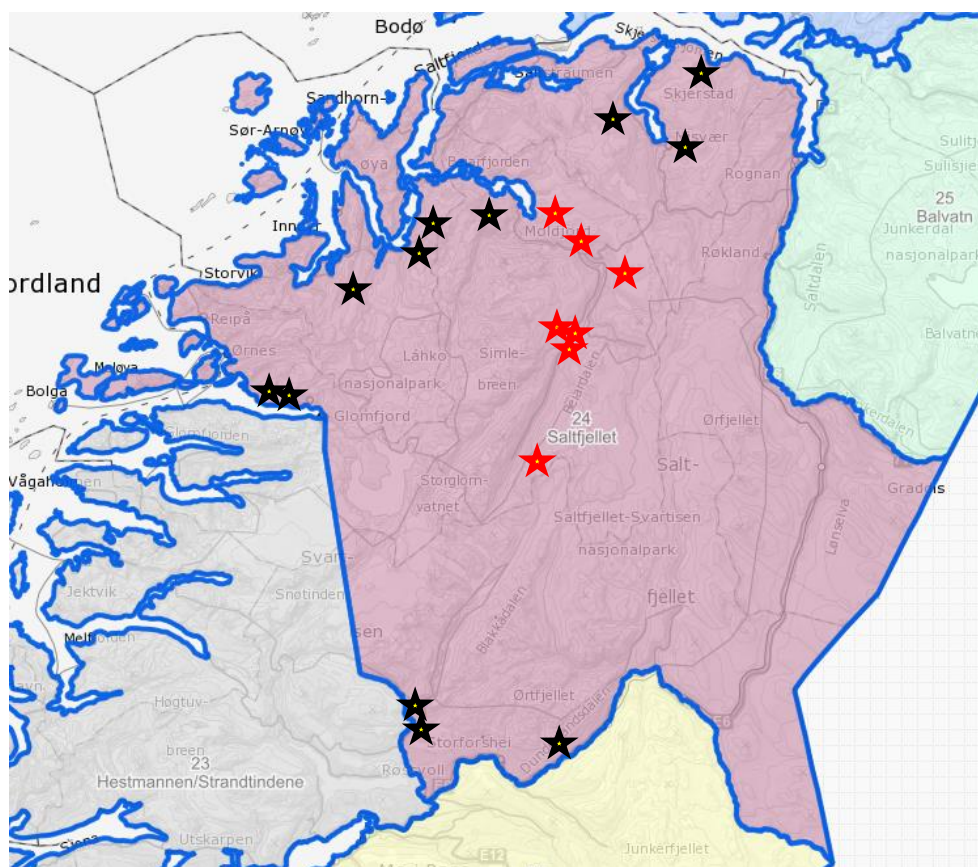
Fra høringsuttalelser, konsultasjoner og reindriftsrapporten har vi oppsummert verdiene for de ulike prosjektene i tabell 1. Galtåga, Savåga, Gamåga og Mårberget kraftverk er gitt stor verdi for reindriften, mens Bruforsen, Høgforsen og Heståga-Troåga kraftverk har mindre verdi.

Samlet belastning på Saltfjellet reinbeitedistrikt

Innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt finnes til sammen 31 små og store vannkraftverk, som allerede er bygget ut: Arstadfossen (1,0 MW), Dragefossen (3,3 MW), Dversetelva (3,7 MW), Evenset (0,1 MW), Forså (12 MW), Fykanvannet (2,4 MW), Glomfjord (20 MW), Govddesåga (26,8 MW), Kjeldåga (0,5 MW), Kvannvatn (4,0 MW), Langvatn (5,4 MW), Lysvatn (4,1 MW), Muoidejohka (5,5 MW), Neverdalsåga (2,1 MW), Nordlandselva (2,0 MW), Oldereid (15 MW), Reinskar (9,6 MW), Sagelva 1 (0,6 MW), Sagelva 2 (0,4 MW), Sakrisåga (1,0 MW), Sjøfossen (3,6 MW), Skromma (2,3 MW), Steinåga (5,4 MW), Storrøvatnet (0,6 MW), Strandjordselva (0,8 MW), Sundsfjord (96 MW), Svartevatn (0,8 MW), Svartisen (600 MW), Tapstad (0,1 MW), Tørrbekken (0,7 MW) og Ørtvatn kraftverk (4,3 MW).

NVE har sendt positiv innstilling til bygging av Rognlia kraftverk (2,7 MW), i tillegg til elleve små- og minikraftverk som har fått konsesjon, men som ikke er bygget ennå: Skredelva (2,9 MW), Fargerielva (0,47 MW), Ørtfjell (3,2 MW), Røvassåga (4,95 MW), Blakkåga (9,9 MW), Selstaddalen (1,6 MW), Tverrfjellelva (3,3 MW), Tverråga (2,1 MW), Breivikelva (3,5 MW), Tindåga (2,8 MW) og Breivikelva kraftverk (9,9 MW). Disse er allerede markert med sort stjerne i fig. 2 nedenfor. Ingen av disse prosjektene er per i dag under bygging.

NVE behandler nå, gjennom Beiarmpakken, resten av det som per i dag er omsøkt innenfor reinbeitedistriktets område. Søknadene i Beiarmpakka er markert med rød stjerne i fig. 2. De konsesjonsgitte ligger alle i ytterkant av reinbeitedistriktet, enten nord-vest eller sør i distriktet. (Se fig. 2) De omsøkte kraftverkene i Beiarmpakka er lokalisert mer midt i distriktet. Noen kun nede i dalføret, mens andre strekker seg opp mot fjellområdene. Alle de enkeltstående prosjektene i Beiarmpakka har Sametinget fremmet innsigelse til (Galtåga, Savåga, Gamåga og Mårberget kraftverk), mens klyngen med prosjekter (Heståga og Troåga, Bruforsen og Høgforsen kraftverk) har langt lavere konfliktnivå med reindrifta.

Figur 2: Oversiktskart over Saltfjellet reinbeitedistrikt. Sorte stjerner er konsesjonsgitte kraftverk, røde stjerner er småkraftsøknader i Beiarmpakken.

Ut ifra tabell 1 ser vi at en utbygging av Beiarmpakka vil øke belastningen på vårbeite 1 og kalvingsland. Nærhet til flyttveier i de samme områdene øker verdien for reindrifta. Beiardalen ligger i høst-vinter og vinterbeite II områder. Siden vinterbeiter er en minimumsfaktor vil en økt utbygging virke merbelastende for reinbeitedistriktet, selv om Beiarmpakka ikke bidrar til merbelastning i vinterbeite I- områder. Oversikten viser hvor viktig det er at søker har god dialog med reinbeitedistriktet i sårbare perioder, og at det stilles riktige vilkår ved en eventuell konsesjon.

Både Fylkesmannen i Nordland og reindriftsrapporten peker på andre tekniske inngrep som også virker forstyrrende på reinbeitedistriktet. Det nevnes både vei- og hyttebygging, samt åpning av et stort kvartsdagbrudd fra Nasafjell. Dagbruddet vil etter det NVE kan se påvirke distriktet mest siden dette er lokalisert i et av vinterbeiteområdene, som jo er en minimumsfaktor for reindrifta. Dette kan gjøre vinterbeite II-land til viktigere områder enn de er i dag. Alle prosjektene i Beiarnpakka ligger i vinterbeite II-land.

Selv om det er omfattende bygging oppsummerer reindriftsrapporten følgende om sumvirkninger av alle tiltak som er utført i nyere tid, og som kan komme til å realiseres i nærmeste framtid, sitat Sweco, reindriftsrapport, s. 27:

«(...) Vi [Sweco] vurderer ikke at situasjonen er dramatisk i dette område, men den endres sakte men sikkert til det verre for reindrifta. For at ikke kraftverkene i Beiarn-pakken skal bidra vesentlig i negativ retning er det viktig at:

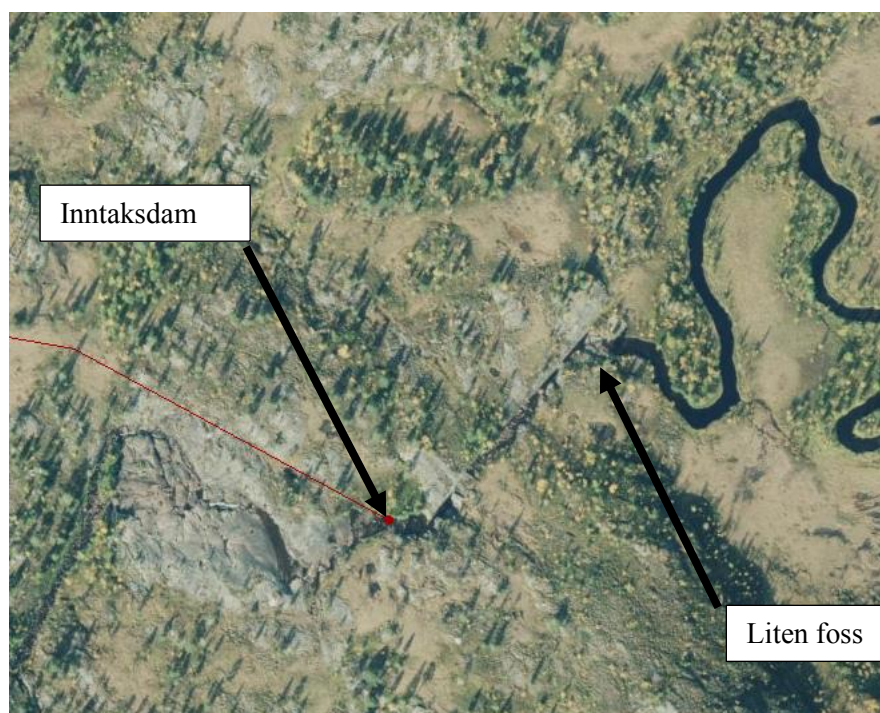
- 3. Det tas hensyn til reindrifta i anleggsperioden.*
- 4. At det ikke bygges permanente veier eller traséer som gjør det enklere enn tidligere å komme lengre inn i fjellet med motoriserte hjelpemidler.»*

Etter konsultasjon med Saltfjellet reinbeitedistrikt, hvor de har vist til hvilke tiltak som er nødvendig i det enkelte prosjektet for at de skal kunne akseptere en utbygging har NVE vurdert at det enkelte kraftverk i seg selv ikke vil overskride tålegrensen for reinbeitedistriktet, men at summen av alle kraftverkssøknadene på nord og østsiden av Beiarelva kan bli en for stor belastning for distriktet. I vår vurdering av sumvirkningene har urørthet og menneskelig bruk av områdene spilt en rolle i vår vurdering av konsekvens. Dette oppsummeres i hvert enkelt vedtak.

Gamåga kraftverk

For Gamåga kraftverk er øvre del av tiltaksområdet viktig på grunn av større områder med glissensskog, slak helling i terrenget, tidlig bart og grønt på våren. Området er i dag kun brukt av lokalbefolkningen. Det er få hytter i området. I en eventuell anleggsperiode kan det bli problemer med reinokser som tar seg ned til jordene i Beiardalen og trækker rundt på jordene, til sjenanse for jordbruket og storfebønder (pers. med. Per T. Kuhmunen). Distriktet påpeker at om det gis konsesjon må vannspeilet bak dammen ikke strekke seg lenger opp enn til en liten foss (se markering på flyfoto på figur 1). Inngrepene i øvre del må minimeres og arronderes godt etter endt anleggsfase. Anleggsvei må reduseres til ATV-vei med bom. Anleggstiden må ikke forstyrre kalvetunge simler eller simler med kalver. Hvor og når anleggsdriften kan foregå må skje i nært samarbeid med reindrifta.

NVE er enig i reinbeitedistriktets merknader i prosjektet. Vi ser at prosjektet isolert sett kan avbøtes tilstrekkelig slik distriktet foreslår. Vi vil ta med merknadene inn i vår vurdering av samlet belastning for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Påvirkning på reindrift har vært tillagt vekt i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Figur 1: Inntaksdam og liten foss i bakkant av inntaksdam. Oppstrøms fossen (høyre side på bildet skal ikke berøres av vannspeilet til en eventuell inntaksdam.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Prosjektområdet til Gamåga kraftverk ligger i sin helhet innenfor landskapsregion 33 «Innlandsbygdene i Nordland», underregion «Beiardalen» (Puschmann, 2005). Seks av de sju kraftverkssøknadene gjør det.

Landskapsregionen strekker seg fra Saltfjorden/Skjerstadfjorden i nord til fylkesgrensa i sør. Regionen omtales ofte som U-daler formet av isen. Det er som oftest lettforvitrede bergarter hvor elva har skåret seg dypt ned i terrenget. Store grottesystemer er vanlig i regionens kalk- og marmorlag. Elvene er viktigere enn vannene i denne regionen. Dalbunn og sidene er enten oppdyrket, beitet eller har tett med skog. Det holdes både sau, geit og storfe. I de øvre delene av landskapsformen er store områder gode sommerbeiter for rein. Hovedelvene har ofte god avrenning sommerstid fordi de er brepåvirket.

I Regional plan om små vannkraftverk i Nordland fra 2011 ligger tiltaksområdet til Gamåga kraftverk innenfor området med kulturmiljø av stor verdi, fjordlandskap av middels verdi og i nærheten av landskaps- og friluftsområder av stor verdi.

Fylkesmannen i Nordland har nevnt friluftsverdiene, men påpekt at konsekvensene vurderes som moderate. Nordland fylkeskommune viser til at det må slippes tilstrekkelig minste vannføring for å ivareta blant annet landskapsopplevelsen. Bodø og Omegn turistforening viser til at området er et lokalt friluftsområde, og en innfallsport til mer attraktive friluftsområder lenger opp i fjellet. De mener verdiene i liten grad blir berørt av en eventuell utbygging.

NVE støtter høringspartenes syn på tema, og mener at en utbygging av Gamåga kraftverk i liten grad vil berøre tema som landskap, friluftsliv og brukerinteresser utenom reindrift (se egen diskusjon om reindrift). Tema landskap, friluftsliv og brukerinteresser har blitt tillagt liten vekt i vår vurdering av konsesjonsspørsmålet.

Konsekvenser av kraftlinjer

Kapasitetsutfordringer i nettet

Nordlandsnett AS har i sine høringsuttalelser påpekt kapasitetsutfordringene som er i dagens nett i Beiarnområdet. For småkraftsøknadene i Beiarnpakken er det hovedsakelig kapasiteten på 66 kV radialen Hopen – Oldereid – Beiarn som virker mest begrensende på utbyggingsmulighetene for søkerne. Nordlandsnett har beregnet den ledige kapasiteten til å være på 6,9 MW for denne radialen.

Per i dag har Skredelva kraftverk (2,9 MW) en gyldig konsesjon. Rognlia kraftverk (2,7 MW) har fått en positiv innstilling som er til behandling i Olje og energidepartementet. Nordlandsnett praktiserer per i dag en køordning hvor konsesjonstidspunktet gir prioritet for nettilknytning.

Om Skredelva og Rognlia kraftverk tar en positiv investeringsbeslutning på disse kraftverkene innen rimelig tid vil det kun være om lag 1,3 MW ledig kapasitet igjen til kraftverkene i Beiarnpakka. Dette er i grenseland for den minste kraftverkssøknaden i pakken. I så tilfelle vil det være relativt lav sannsynlighet for at noen av kraftverkene i Beiarnpakken som ønsker å mate inn på radialen Hopen – Oldereid - Beiarn vil bli tildelt nettkapasitet selv om de får konsesjon til kraftverket.

Luftlinje og biologisk mangfold

Norsk vannkraft AS har søkt om å bygge en cirka 1,2 kilometer lang 22 kV luftledning. Kraftledningstraseen går i hovedsak gjennom skogsområder, men krysser et jorde vest for Beiarelva, der den er planlagt tilknyttet dagens 22 kV-ledning. I tillegg krysser ledningen over Beiarelva.

Fylkesmannen i Nordland anbefaler at NVE avslår søknaden om å bygge Gamåga kraftverk, og fremhever bl.a. at inntaksområde, rørgate og kraftledning vil kunne gi negative konsekvenser for reindrift. Nordland fylkeskommune forutsetter at flommarkskog og den utvalgte naturtypen slåtteeeng ikke blir negativt berørt av kraftledningen. De ber om at mastepunkter ikke plasseres direkte i naturtypene. I kommentar til uttalelse sier tiltakshaver at de i detaljplanleggingen legger vekt på å unngå negative virkninger for slåtteeeng og flommarkskog og at tidspunkt for anleggsarbeidene vil avklares med reinbeitedistriktet.

Negative virkninger for slåtteeeng vil være aktuelt dersom mastepunktene plasseres i naturtypen direkte. NVE mener det er grunnlag for å sette vilkår i anleggskonsesjonen om at tiltakshaver i detaljplan for vannkraftverket må gjøre rede for hvor mastepunkter kan plasseres for å unngå konflikt med slåtteeeng og flommarkskog. En ny ledning som krysser elva vil utgjøre en kollisjonsrisiko for fugler som benytter elva som trekkveg, eksempelvis andefugler. NVE mener det i en eventuell anleggskonsesjon for nettilknytningen bør settes vilkår om merking av liner ved kryssing av Beiarelva for å redusere risikoen for fuglekollisjoner.

På østsiden av Beiarelva er det ingen bebyggelse som vil kunne se ledningen. NVE vurderer at de negative virkningene av nettilknytning Gamåga kraftverk vil være knyttet til synlighet fra bebyggelsen på vestsiden av Beiarelva og kollisjonsrisiko for andefugl som flyr langs Beiarelva.

NVE mener at ulempene ved nettilknytningen av Gamåga i seg selv ikke er så store at det må sies nei til kraftverket, men at ulempene bør tillegges vekt ved vurdering av kraftverket og nettilknytningen samlet.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Gamåga kraftverk vil gi 6,7 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Gamåga kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning. NVE vurderer kostnadene ved tiltaket til å ligge noe under snittet for småkraft- og vindkraftprosjekter som har blitt tildelt konsesjon de siste årene.

Oppsummering

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Beiarn kommune er positive til en utbygging av kraftverket. **Nordland fylkeskommune** kan akseptere en utbygging på visse vilkår. **Fylkesmannen i Nordland** fraråder en konsesjon grunnet samlet belastning på reindrift. **Sametinget** har fremmet innsigelse på grunn av for stor belastning for reindrift. **Saltfjellet reinbeitedistrikt** mener belastningen er stor, men kan akseptere en utbygging gitt visse vilkår, og at ikke alle kraftverkene blir bygget ut. **Miljødirektoratet** mener en utbygging er akseptabel gitt visse vilkår for å sikre anadrom fisk. **FNF Nordland** mener de biologiske verdiene må sikres, men at søknaden ellers er av de minst konfliktfylte i pakken. **Bodø og Omegn turistforening** mener en utbygging i liten grad påvirker friluftslivet og kan akseptere en utbygging. **Nordlandsnett AS** mener det ikke er plass til alle kraftverkene uten betydelige investeringer i overliggende nett. De vurderer å søke fritak fra tilknytningsplikten. **Statens vegvesen region nord** og **Direktoratet for mineralforvaltning** har kun generelle merknader.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket til å ligge noe under snittet for småkraft- og vindkraftprosjekter som har blitt tildelt konsesjon de siste årene. Ved en eventuell konsesjon til tiltaket vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

I vedtaket har NVE lagt vekt på hvordan en utbygging av Gamåga kraftverk vil påvirke reindrifta og biologisk mangfold. Reindrifta har gitt konstruktive innspill til hvilke avbøtende tiltak som er nødvendige i prosjektet. Dette, sammen med den samlede belastningen på reindrifta, har vi tillagt stor vektlagt i våre vurderinger. Inngrep i slåttemarken og gråor-heggeskogen kan etter vårt syn unngås helt med god detaljplanlegging. Bekkekløften og fossesprøytsone vil få noe redusert verdi som følge av fraføring av vann. NVE mener tiltaket kan avbøtes tilstrekkelig slik at allmenne og private interesser blir godt nok ivaretatt, samtidig som en utbygging vil gi et tilskudd på 6,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Norsk vannkraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Gamåga kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Norsk vannkraft AS har søkt om anleggskonsesjon for bygging og drift av en cirka 1,2 kilometer lang 22 kV luftledning. Kraftledningstraseen går i hovedsak gjennom skogsområder, men krysser et jorde vest for Beiarelva, der den er planlagt tilknyttet dagens 22 kV-ledning. I tillegg krysser ledningen over Beiarelva.

Det forutsettes at tiltakshaver inngår nødvendige avtaler med berørte grunneiere, eller at det eventuelt søkes om ekspropriasjonstillatelse dersom partene ikke kommer til enighet.

Nettilknytning av Gamåga kraftverk

Den mest realistiske tilknytningsløsningen for Gamåga kraftverk vil være å mate inn i 22 kV radialen LE1 under Beiarn transformatorstasjon. Fra Beiarn transformatorstasjon vil kraften flyte via 66 kV radialen Hopen – Oldereid – Beiarn til Hopen transformatorstasjon hvor den transformeres opp til 132 kV. Slik situasjonen er i dag er det ifølge Nordlandsnett kun 6,9 MW ledig kapasitet på denne radialen. Det er dermed ikke kapasitet til å tilknytte all konsesjonsgitt produksjon uten å gjøre oppgraderinger av nettet. Nordlandsnett praktiserer en køordning for tildeling av nettkapasitet, der konsesjonstidspunkt angir prioritet for nettilknytning. Ettersom det allerede er gitt konsesjon til Skredelva kraftverk (2,9 MW) og en positiv innstilling til Rognlia kraftverk (2,7 MW) er det en begrenset mulighet for at Gamåga kraftverk kan tilknyttes uten å forsterke radialen Hopen – Oldereid – Beiarn.

Nordlandsnett har, i etterkant av sin høringsuttalelse, gjort en samfunnsøkonomisk analyse av en slik forsterkning for elleve ulike utbyggingsscenarioer. Konklusjonen fra analysen er at en oppgradering i de aller fleste scenarioer ikke vil være samfunnsøkonomisk lønnsom. Resultatene viser at kun et fåtall av scenarioene har positiv nåverdi med basisforutsetninger om kraft- og elsertifikatpris; dette er scenarioet med full utbygging og de to scenarioene der begge de to største kraftverkene i Beiarnpakken blir bygget (Høgforsen 6,8 MW og Bruforsen 4,9 MW).

Nordlandsnett AS har i utgangspunktet plikt til å tilknytte kraftverkene og om nødvendig investere i nettanlegg dersom det ikke er tilstrekkelig kapasitet i dagens nett (jf. energilovforskriften § 3-4). Dersom tilknytning av kraftverkene medfører behov for en uforholdsmessig kostbar oppgradering av overliggende nett som ikke er samfunnsmessig rasjonell, kan Nordlandsnett søke om fritak for tilknytningsplikten. En slik søknad rettes til NVE.

Virkningene av nettilknytningen har inngått i NVEs helhetsvurdering av kraftverksplanene.

NVE har ikke gjort en egen vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	550
Alminnelig lavvannføring	l/s	55
5-persentil sommer	l/s	66
5-persentil vinter	l/s	52
Maksimal slukeevne	m ³ /s	1,1
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	200
Minste driftsvannføring	l/s	50

Norsk vannkraft AS har foreslått et minstevannføringsslipp på 66 l/s i perioden 1.5. til 30.9. og 52 l/s resten av året. Nordland fylkeskommune har bedt NVE vurdere størrelsen på minstevannføringen, mens Miljødirektoratet har bedt oss vurdere om tilsiget mellom inntaksdammen og vandringshinderet for anadrom fisk er tilstrekkelig til at omløpsventil ikke er nødvendig å installere i kraftverket.

NVE mener hensynet til anadrom fisk i det nasjonale laksevassdraget har prioritet framfor friluftslivsinteressene i området. NVE vurderer derfor størrelsen på minstevannføringen ut ifra fiskenes behov. Vintervannføringen er den mest kritiske faktoren for fisken siden den da beveger seg langsommere. Egg og plommeseekkyngel er i tillegg lite mobile.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på **60 l/s hele året**. I forhold til søknaden vil dette fortsatt gi en produksjon på om lag 6,7 GWh/år, basert på oppgitt energiekvivalent/tall fra søker.

Dersom tilsiget ved inntaket er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket.

NVE har beregnet tilsiget mellom inntaket og vandringshinderet til å være om lag 30 % av tilsiget. Resttilsiget er ikke tilstrekkelig til alltid å forhindre stranding av fisk på anadrom strekning når det kun går minstevannføring i elva mellom inntak og kraftstasjon. NVE mener derfor det er nødvendig med en omløpsventil med kapasitet på minimum 30 % av maksimal slukeevne i kraftverket, for å forhindre stranding av anadrom fisk. Ved vannforbruk i kraftverket mindre enn omløpsventilens kapasitet skal omløpsventilen åpne for vannmengden som går gjennom turbinen ved utfall. Deretter skal vannføringen gjennom omløpsventilen gradvis reduseres. Omløpsventilen skal fungere slik at vannføringen nedstrøms kraftverket ikke reduseres raskere enn at man unngår at fisk strander. Omløpsventilen skal koples til kraftverkets styringssystem og testes ut med hensyn til funksjonalitet før kraftverket settes i ordinær drift. Dokumentasjon på at utstyret fungerer etter hensikten skal oversendes NVEs miljøtilsyn.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker innsjøens vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet «Forholdet til energiloven».

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Søknaden oppgir kote 339. Inntaksdammen må bygges slik at vannspeilet ikke berører området ovenfor den markerte lille fossen på figur x. Dette kan ikke endres i en detaljplanfase. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannvei skal graves ned på hele strekningen. Dette kan ikke endres i en detaljplanfase. Anleggsbredden skal søkes minimert i øvre del av tiltaksområdet.
Kraftstasjon	Søknaden oppgir kote 96. Det skal bygges en omløpsventil med kapasitet på minimum 30 % av maksimal slukeevne jf. merknader til post 1. Det må legges fram dokumentasjon til NVEs miljøtilsyn på at omløpsventilen fungerer etter hensikten før anlegget kan settes i drift.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 1,1 m ³ /s. Dette kan ikke endres i detaljplan, jf. størrelse på omløpsventil.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 50 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir 2,0 MW.

Antall turbiner/turbintype	Søknaden oppgir 1 pelton-turbin.
Vei	Søknaden oppgir behov for 200 m ny permanent vei inn til kraftstasjonen, samt oppgradering av om lag 350 m av eksisterende vei. Søknaden oppgir behov for 700 m midlertidig vei inn til inntaket. Veistandard til inntak reduseres til kjørestærkt terreng, med bom etter endt anleggsfase. Bomvegen gjelder fra der skogsbilveien slutter i dag. Dette kan ikke endres i en detaljplanfase.
Avbøtende tiltak	Anleggsarbeidet i øvre del av tiltaksområdet, samt sprengningsarbeid i hele tiltaksområdet skal ikke foregå i tidsrommet 15.4 – 14.7 med mindre Saltfjellet reinbeitedistrikt sier anleggsarbeid er greit i hele eller deler av perioden. Dette kan ikke endres i en detaljplanfase. Det forutsettes en tett dialog med Saltfjellet reinbeitedistrikt både i anleggsfasen og driftsfasen.
Annet	Omløpsventilen i kraftverket skal driftes i henhold til best praksis. Se vilkår i anleggskonsesjonen for avbøtende tiltak på naturtyper og andefugl i forbindelse med linjetilknytningen.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Post 10: Registrering av minstevannføring m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

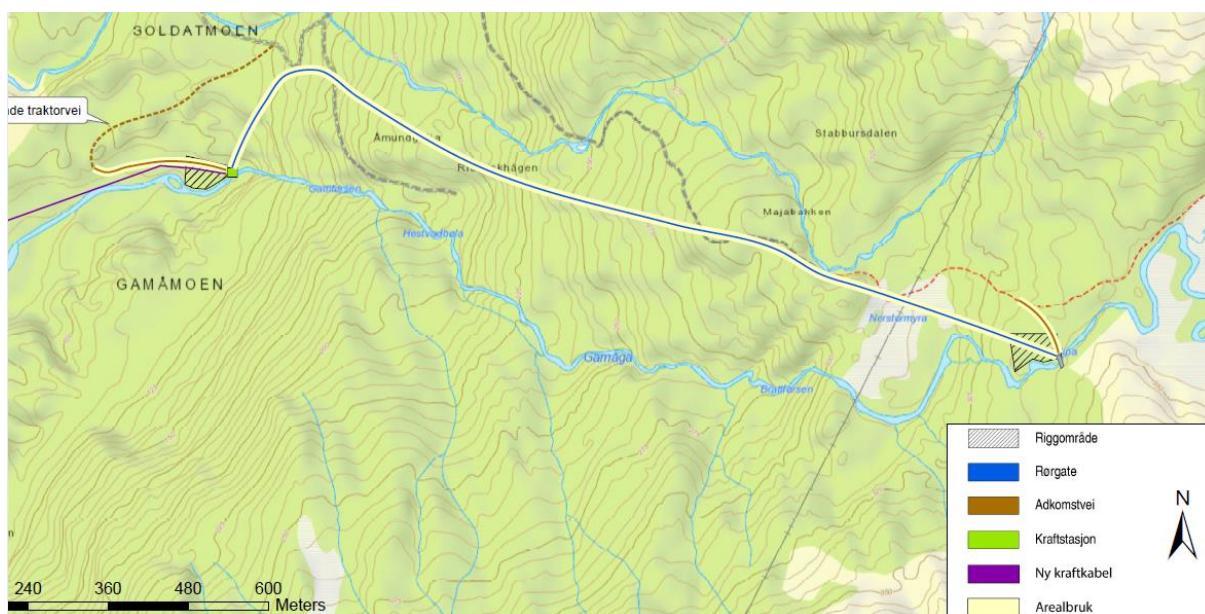
Øvrige forhold

Beiarn kommune ber i brev datert 20.12.2016 til Finansdepartementet (FIN), Olje- og energidepartementet (OED) og NVE om at all saksbehandling av konsesjonssaker i Beiarn kommune stanses inntil kapitaliseringsrenten er vurdert og avklart. Kommunen viser til at de har avgitt mye natur til kraftproduksjon, samtidig som at inntektene til kommunen er lav. OED v/statsråden besvarte kommunens henvendelse i brev av 1.2.2017. Statsråden viser her blant annet til Sundvollen-erklæringen og satsingen på fornybar energi. OED og NVE vil derfor ha fortsatt prioritet på å behandle søknader om nye kraftanlegg. I tråd brevet fra statsråden har NVE opprettholdt planlagt framdrift i saksbehandlingen av småkraftsøknadene i Beiarn.

Det forventes at Statens vegvesen region nord sine merknader til prosjektet tas hensyn til i en detaljplanfase.

Vedlegg

Detaljkart i to deler

Figur 3: Øvre del av tiltaksområdet fra inntak til kraftstasjonsområdet

Kart over linjetilknytningen

Figur 4: Nedre del av tiltaksområdet - linjetilknytningen